

Čís. 16565.

Poukázal-li patron farnímu obročí k rukám faráře peněžitou částku, určenou podle patronova úmyslu zčásti k splnění jeho patronátní povinnosti vůči farní obci a zčásti jako dar pro určitý účel farního obročí, jde o platné darování i bez notářského spisu. Domáhá-li se v takovémto případě farní obročí na farní obci, již byla částka farářem odevzdána, výplaty darované částky, a nebylo-li provedeno konkurenční řízení (§ 57, odst. 3, zák. č. 50/1874 ř. z.), jsou soudy oprávněny předurčujícím způsobem určití tangentu, kterou by byl musil patron přispěti na opravu kostela, kdyby bylo došlo ke konkurenčnímu řízení.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1937, Rv II 245/36.)

Žalobě, již se žalující římskokatolické farní obročí ve V. domáhá na žalované farní obci ve V. zaplacení 9.215 Kč 60 h s přísl., s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl v podstatě z těchto důvodů: Na podkladě provedených důkazů dospěl soud k přesvědčení, že patron Josef S. A. dal částku 20.000 Kč na opravu kostela i fary a na odvodňování farních pozemků, a to v úmyslu přispěti na opravu kostela i fary pouze patronátní tangentou, takže to, oč bylo více vyplaceno, patří skutečně žalujícímu obročí, a žalovaná má onen přeplatek bez právního důvodu a jest jím neoprávněně obohacena. Výpovědí svědka Josefa S. A. zjistil totiž soud, že kolem roku 1920 přišel za ním tehdejší farář B. z V. a žádal jej, aby svědek jako patron přispěl na opravu kostela a na odvodnění farních pozemků. Svědek si pamatuje, že byla řeč o obou těchto věcech, a proto dal částku 20.000 Kč výslovně na oba dva uvedené účely. Dotčená částka byla likvidována důchodenským úřadem, který dostal pouze příkaz poukázati 20.000 Kč do V. Z toho, co uvedeno, lze usuzovati, že patron měl úmysl přispěti na opravy budov pouze povinnou patronátní tangentou. I kdyby se vycházelo ze stanoviska, že nebylo určité dohodnuto, jakou část dává patron na opravu budov a jakou část na odvodnění, bylo by celou věc řešiti podle toho, jakou částí byl patron povinen přispěti podle příslušných ustanovení (§ 8 zák. z 2. dubna 1864, č. 11 ř. z.) na opravy budov, a co tedy zbylo na druhý účel. Podle uvedeného zákonného předpisu činí patronátní tangenta třetinu výloh potřebných na opravy. Výlohy činily tenkrát, jak jest nesporno, 32.353 Kč 24 h, takže patronátní tangenta činila 10.784 Kč 41 h, takže z částky 20.000 Kč zbylo na onen druhý účel 9.215 Kč 60 h. Uvedenou částku má tedy žalovaná bez právního titulu a jest jí neoprávněně obohacena. Je proto povinna vydati zažalovanou částku žalujícímu obročí. O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek a uvedl k otázce, o níž tu jde, v d ů v o d e c h: Jak zjištěno, byla částka 20.000 Kč poukázána farnímu obročí s tím, že se z ní dává darem část na odvodnění farních pozemků farnímu obročí a že zbývající část měl farář odvésti kostelnímu konkurenčnímu výboru jakožto pa-

tronátnímu tangentu připadající podle zákona na patrona. Byla tudíž část převyšující patronátní tangentou darována farnímu obročí, přešla do majetku farního obročí a stala se jeho kmenovým jménem. Podle intencí patrona jest obdarovaným farní obročí a je proto ono oprávněno nakládati s částkou převyšující onu tangentu, tedy ji též zažalovati. Z toho plyne, že je žalující obročí aktivně oprávněno k žalobě, o níž jde. Odvedlo-li obdarované farní obročí zastoupené farářem i částku přesahující dotčenou tangentu, jež se stala kmenovým jménem konkurenčního výboru, učinilo tak omylem a neprávem, a nebylo ani samo k tomu oprávněno bez svolení biskupské konsistoře a zemského úřadu. Takovéto zcizení z kmenového jmění jest podle zákona č. 50/1874 ř. z. a nař. č. 162/1860 a č. 175/1860 ř. z. neplatné a žalobní nárok tudíž podle § 1431 obč. zák. odůvodněn. Schválení nadřízených úřadů lze pokládati za dané tím, že zemský úřad ve svém výměru sám zmocnil finanční prokuraturu, aby vymáhala žalobou vrácení zažalované částky jménem farního obročí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Bylo zjištěno, že patron Josef S. A. dal částku 20.000 Kč poukázati farnímu obročí, a že z ní část na odvodnění farních pozemků daroval k tomu účelu farnímu obročí. Za toho stavu věci není rozhodující, zda a do jaké míry má farář účast na správě jmění farního kostela, a zda správný je názor odvolacího soudu, že faráři nepřísluší žádná kompetence na opravu a udržování kostela. Nemůže proto dovolatelka nic pro sebe vytěžit ani z předpisů (§§ 41 a 42 zákona ze dne 7. května 1874, č. 50 ř. z., jímž se vydávají ustanovení, kterým se upravují vnitřní právní poměry církve katolické, ani z oběžníku místodržitelství ze dne 29. prosince 1882, č. 82.983 a z nařízení českého místodržitelství ze dne 30. července 1897, č. 116.843. Podle uvedeného zjištění napadeného rozsudku bylo 20.000 Kč poukázáno farnímu obročí. Mimo to bylo již shora dovedeno, že nelze přihlížeti k dovolání k tom směru, že se peníze patronem darované nikdy nedostaly do jmění farního obročí a že dar nebyl farnímu obročí odevzdán. Proto bylo darování platné i bez notářského spisu (§ 1 písm. a) zákona ze dne 25. července 1871, č. 76 ř. z.). S námitkou nedostatku aktivní legitimace farního obročí se dovolatelka odkazuje na správné důvody napadeného rozsudku, jež nebyly vývody dovolání vyvráceny. Dovolatelka vytýká konečně, že soud není oprávněn, aby určoval tangentu, kterou by byl musil patron přispěti na opravu kostela, kdyby bylo došlo ke konkurenčnímu řízení. Toto řízení (§ 57, odst. 3, zák. č. 50/1874 ř. z.) bylo v souzeném případě provedeno ani zahájeno. Nižší soudy byly proto oprávněny, aby si samy, ovšem jen s účinky pro souzený spor, vyřešily tuto předurčující otázku (§ 190 c. ř. s. úsudkem z opaku, zejména slova »může senát naříditi, aby řízení bylo přerušeno«).